

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 6 FRT, 1/2 ÉVRE 3 FRT,
1/4 ÉVRE 1 FRT. 50 KR. EGY SZÁM 15 KR.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Védekezés a sertésvész ellen. (=)	459
A műtrágya-kartellról. <i>Sebestyén Arthur</i>	460
A patkolás és a paták gondozása. <i>B. S.</i>	461
Kisobb szakközlemények	462
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. <i>T. M.</i>	462
Külföldi lapokból. <i>S.</i>	462
Kormányintézkedések	463
Vegyes közlemények	463
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	
A telekkönyv és a kisgazda. <i>Torontáli K.</i>	465
Gazd és üzleti tudósítások	466

Hirdetések

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherceg Ő cs és kir. Fensége
udvari szállítója, a román király Ő Felsége
udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem
Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb
király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp
szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége
udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Védekezés a sertésvész ellen.

Lapunk 31-ik számában szerkesztői megjegyzésekkel ezen czimen közre adott cikkünk reflexiókat kaptunk, melyet szívesen közreadnánk egész terjedelmében, ha a következők nem foglaltatnának benne: „. bár helyesebben nem reflectálhatok elfoglaltságomért sem s mert érintett közleményt *futólag* ezelőtt pár nappal olvastam, most meg nem kapom, mi miatt alakilag tévedhetek is.”

Ránk mi sem hat kellemesebben, mint ha tisztelt olvasóink, gazdatársaink érdeklődését tapasztaljuk odáig fokozódnia, hogy közleményeinkre és szerkesztői véleményeinkre, saját tapasztalataik közlésével felelnek. Hiszen a mi feladatunknak quintessentiája az, hogy tanulva tanítsunk, hogy megfontolva osztályozzuk és adjuk közre mindazt, a mi a gazdára hasznos és a közre jó. Mi folyton tanulunk és tapasztalunk s abban a hiedelemben vagyunk, hogy egyben és másban a véleményünk közelebb jár a valósághoz — mert hiszen a hasznos és jó dolgoknak a valóság a lelke —, mint azoké, akik csak futólag foglalkozhatnak egy-egy kérdéssel.

Mi a sertésvész elleni védekezést is kezdettől fogva figyeljük, jegyezgetjük és nem csak a hazai szak- és napilapokban megjelent különféle titkos és nem titkos gyógymódokat, hanem a betegségre vonatkozó hazai és külföldi szakirodalmat, sőt magát a betegséget, annak terjedési módját és oktatát is szakszerűen ismerjük és ezen ismereteink alapján meg is alkottuk a védekezés mikéntjéről legjobb hitünk szerint való véleményünket. Am de mi az igazság útján óhajtunk járni és a valóság keresésétől nem akarunk senkit eltéríteni, még akkor sem, ha benső meggyőződésünk szerint, nem azon az úton jár is, a melyen mi annak létezését véljük.

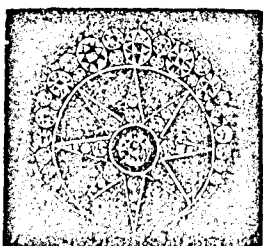
Ez az oka, hogy mi szívesen helyet adunk a különböző véleményeknek, közöljük a tapasztalati tényeket, de azoknak hézagosságait — ha esetleg vannak — ki kell töltenünk, sötétebb részeit meg kell világosítanunk, mert a gyémántnak is nem

a ragyogásában, hanem a valódiságában van az értéke. Sok oldalát és sok részletét kell komoly megfontolás tárgyává tenni egy-egy kérdésnek, egy-egy állításnak és a véleményeknek, a míg azokban a mérleget billentő valóság jelenlétét meghatározhatjuk.

Nekünk nem szabad a látszat, a fény és ragyogás után indulnunk, mert arra törekszünk, hogy lapunk minden közleményében legyen legalább egy szemernyi abból a valóságból, mely a haladás és fejlődés útjának alapanyagát képezi. Ez elengedhetlen feltétele a lapunkban nyilvánosságra jutó ismertetéseknek, mert hiszen hova jutnánk, ha ezt a cenzust elengednénk? Az egyéni nézetek és a különböző tapasztalatok egész halmazán gázolt már az idő és a nagyközönség át csak a sertésvész ellen kifejtett küzdelem közben is. Hol vannak már eltemetve és elfeledve azok a hasábokra terjedt cikkek, melyek a védekezés és gyógyítás biztos módjait tárgyalták s melyeket több-kevesebb állítólagos tapasztalat támogatott, a hiszékenyek pedig drágán fizettek meg, de a melyekben a tudomány mérlegét billentő valóságból egy szemernyi sem volt. És ha végig tekintünk ezeken a küzdelmekkel teljes éveken és keressük azokat a módokat, fegyvereket, a melyek a védekezés terén némi biztonságot nyújtanak és valamelyes eredményhez juttatnak, mindenütt csak azokat találjuk, a melyekben már az első közlésnél is volt valami abból a valóságból, mely a tudomány mérlegét billenteni tudta.

Mindezeket pedig csak alkalmasszerűen és általánosságban mondjuk el, anélkül, hogy lapunk t. barátjára, a reflexiók beküldőjére különösebben vonatkoztassunk. Célunk csak az, hogy lapunk irányát és törekvéseinket jelezzük, hogy bárataink, támogatóink tisztán lássák az utat, melyen minket nehéz feladataink megközelítéséhez segíthetnek és így hazarészünk kulturális és gazdasági fejlődését előmozdithatják.

A mi pedig a megjegyzésekben foglalt jó tanácsot illeti, azt ime szószerint közre

Sárga János Ékszerész és órász.

KOLOZSVÁRTT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és bronz órákból

Készül új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett

SÁRGA GERGELY fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) 8. sz.

Van szerencsém a nagyrédmű közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

n. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz bolandi és rumburgi vásznak, ág- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi színtartó mosó kelmék, új zefír, kreton és batizt. Keztyűk, harisnyák, Nap- és esőernyők.

Miután a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Vagyok kiváló tiszteltetel

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám

(120.)

adjuk: „tökéletesen elég a betegnek megvérezésén kívül 2 kanál keserűs, 1 kanál petroleum, 1 kanál olaj és ugy 4 deci viz keverékéből adni 2—3 kanállal naponta, pár napig.“ tavaly malacaink a fenti kuruzslószer adagolása mellett *valami* betegségen tényleg átmentek, úgy, hogy maig sem döglött belőlük, sőt az ideiek is átmentek már alig három döggel (lehet ezek is azért, hogy tulságosan kuruzsoltattak, rendetlen sokat kaptak), de ezekre még nem merem állítani, hogy nem is fognak még döglenni, csak azt, hogy nagyon könnyű, egyszerű, olcsó mesterség, sőt ártatlan is, próbálja más is!“

A próbálás most már bizonyosan meglesz, mert hiszen ki ne próbálná meg ezt az egyszerű eljárást, ha még olyan hitetlen is. Csak aztán a próba eredményét is — akár kedvező, akár kedvezőtlen lesz az — meg kellene ám ismertetni a közönséggel, egyrészt azért, hogy ha jó, hát vegye hasznát az eljárásnak más is, másrészt pedig azért, hogy ha nem válik be, ne reménykedjenek az emberek benne hiába.

(=)

A műtrágya-kartellről.

A „Köztelek“ augusztus 2-iki számában fenti czim alatt irt vezércikket Hensch Árpád a ki alkalmasint azt véli, hogy valami sötét leplet ránt le a magyar műtrágya-gyárakról s azokat leleplezésével sikerült tönkresilyantania, ellenben a gazdaközönségnek *jó és fontos* szolgálatot tett.

Pedig téved a t. cikkíró úr, ha azt hiszi, mert sem az egyik, sem a másik eredményt nem fogja cikkével elérni. Hiszen hogy a hazai műtrágyagyárak *kénytelenek voltak* bizonyos megállapodásra lépni az osztrák és német műtrágya-gyárakkal, ez nem „titok“, vagy mint ő írja „nyilt titok“, hanem egész őszintén és nyíltan bevallott szövetkezés. Persze ma divatosabbá vált bizonyos körökben, hogy a hazai mezőgazdákát lehetőleg szembeállítsák a hazai iparosokkal és kereskedőkkel, sőt enyhe kitétel a „szembeállítás“, mert valósággal az a céljuk, hogy „gyűlöltté“ tegyék a gazdaközönség előtt a „merkantil törekvésű nagy ipart“, mint a melynek egyéb szándéka sincs, mint a gazdák kizsebelése. E gyűlölség szítására legalkalmasabb eszköznek látszik a gyárak „kartelljéről“ adni közre tendenciózus — hogy ne mondjam malicziózus — izü vezető-cikkeket.

Jól lehet e sorok írója is ismeri egy kissé a magyar gazdaközönséget s így teljesen bizonyosra veszi, hogy a H. cikke nem fog nagy recensust kelteni és nem fogja nagy vesztélybe dönteni a hazai műtrágya-termelőket, mégis, ha már szóba hozatott ez a „műtrágya-kartell“, hát jónak látja szerény megjegyzéseit elmondani itt a H. riadójárta, egyben megvilágítván másik oldalát is annak az ügynek, melyet a gazdaemberrel a gyűlöletes „kartell“ gyűjtőnév alatt ismertetnek azok a *szakírók*,

kik sokkal könnyebb és kényelmesebbnek tartják a közgazdasági írás azt a nemét, melyhez semmi előtanulmány nem kívántatik, csak egy pár hangzatos frázis összefűzése; mely a gazda figyelmét az átkos kartellistákra tereli. Oknyomozás. érv, számadatok átkutatása? — ilyenekre gazdáink ezen őrei nem pazarolják becses idejüket, a földolog rámutatni, hogy „kartell van ellened gazda vigyázz és — vásárolj lehetőleg — a némettől, mert az a te megmentőd, boldogítód!“

Valahányszor az ilyen hangu cikkeket olvasom, mélyen tudom fájlalni, hogy a magyar gazdaember mindig jóhiszemű naivságával mennyire és mennyiszor visszaélnék, legtöbbször olyanok, a kiket magukat is naiv jóhiszeműségük ránt bele abba, hogy tollukat olyan ügy szolgálatába adják, mely szerintük a gazdaközönség ügyét védelmezi, de mely tényleg nem használta még soha a gazdának és végeredményében, hazánk legadázabb ismert ellenségeinek: az osztrák és német nagyiparnak hajtja malmára a vizet. Tulajdonképen ezek táplálják és portálják nálunk az ugynevezett „agrár tendenciájú“ irodalmat. Titkos kezéssel irányítják s ügyes machinációkkal tartják állandóan felszinen ezt a hangot és áramlatot nálunk, hogy a magyar ipar soha meg ne izmosodhassék és én azokat az urakat, kik így innak, sajnálom, de nem tudom elítélni, mert ők tudtukon kívül suggeráltak s nem is tehetnek talán róla, hogy „kitűnő médiumok“ ellenségeink kezében.

De hagyjuk ezeket a dolgokat és térjünk a konkrét eset megvilágítására és lássuk, jogosult-e cikkíró kirohanása a hazai műtrágyagyárak ellen és csakugyan „elítélendő kapzsiság“-é, hogy kartellbe léptek?

Ha cikkíró — egy gazd. tanártól mindenestre megkövetelhető — studiumokat végzett volna a hazai műtrágya-ipar viszonyait illetőleg, mielőtt bombasztikus cikkét az abban használt kiméletlen kifejezésekkel megírta volna: meggyőződése, hogy vagy nem írja meg soha e cikkét, vagy egész másképen hangzik vala az

Mert rájött volna, hogy 10 év óta hazánkban 3 szuperfoszfátgyár teljesen tönkrement, 2 kénytelen volt üzemet beszüntetni, a jelenleg meglévő 3 vállalatból egy magánvállalat lévén, annak belállapotáról nem nyilatkozhatom, jövedelmezősége a tulajdonos cég üzleti titka lévén, de tény az, hogy a más két gyár nyilvános elszámolásra kötelezett részvénytársaság s így nem titok senki előtt, hogy mindkettő évek hosszú sora óta részvényeseinek $\frac{1}{2}$ krajczár osztalékot nem adhatott, ellenben sok százezer forint veszteséget irt már le mindkettő alaptőkéjéből.

Mért nevezi hát cikkíró úr „kapzsiságnak“, hogy a gyárak jobb árak elérésére törekveszenek? hiszen cikkében egy helyen maga is hangoztatja azt az elvet, hogy „a magyar gazda kiváltságokra nem tart számot“, vagyis nem akar más kárán takarékoskodni magának.

Hanem most már ha itt tartunk, elmondom a hazai műtrágyagyártás történetét, a kartellirozás s az áremelések okát, talán érdekelni fogja utólagosan, ha nem is vett fáradságot magának, hogy objektív közgazda módjára cikke megírása előtt informáltatta volna magát ezekről:

Ha visszapillantunk a tíz év előttiekre, azt találjuk, hogy szuperfoszfátot csak Ausztria vagy Németországból lehetett kapni és 1% vízben oldható foszforsav ára az ottani gyárakban, tehát ab Prága, Bécs vagy Ratibor 35—38 krajczár volt és a fuvarral együtt a gazdának 40 krajczárjába is benne volt. No de nem is igen használhatták másutt, mint az Ausztriával szomszédos megyében Ekkor alakultak az első hazai műtrágyavállalatok s s főkép a nagy arányban és nagy tőkével alakult Hungáriához joggal fűzhetek szép reményt nemcsak a gazdák, de a részvényesek is. Ámde az történt, a mi nálunk minden új iparág meghonosításánál történni szokott: az osztrák sógorok rossz szemmel nézték a szépen fejlődő magyar versenyt s amikor azt látták, hogy még egy nagyszabású vállalat van alakulóban a Zalatnai kénkovand ipar r. t. személyében, — a végtetekig használták nálunk az u. n. *piszkos verseny* fegyverét s inkább ők is kárral adták el műtrágyájukat Magyarországon, csakhogy a keletkezett hazai vállalatokat csirájukban megöljék. Ezért történt aztán — és nem mintha így is haszon lenne rajta, hogy pl. 1895-ik évben osztrák gyárak 18—19 krajczárért ajánlottak % -ként szuperfoszfátot magyar állomásokon. És mivel a piszkos verseny az árakat így lenyomta, még az a baj is beállott, hogy a gazda előtt csaknem teljesen hitelét veszítette ez iparcikk, az olcsónál is olcsóbban kérték s még így sem igen vették és a gyárakban mennél inkább felhalmozódott a kész árú, annál kétségbeesettebben kínálták, hiteleztek hitelképtelen gazdáknak, pénzük elveszett. És e vergődés közben nem is lehetett nagyon megróni a gyárost, ha e túlolcson adott műtrágya szavatolt beltartalmából a jelentékenyebb rész hiányzott is. És hiányzott is legtöbbször, hisz szolidaritást nem követelhet senki attól, a ki tudva olcsóbban szállít árú, mint a menyinyibe magának is van.

Ámde ebbe a versenybe hamarosan beleuntak inscenirozóik is s mert azt látták, hogy a két nagyobb magyar vállalat kitartóan küzd és terjeszkedik: békét ajánlottak fel. E békét el kellett fogadni, mert az állapotok tarthatatlanná váltak s más oldalról segélyre nem lehetett számítani. Ily módon léptek szövetésre a magyar-osztrák és német gyárak 1897-ben, de akkorra már csak 3 magyar vállalat maradt a küzdőterén. Hogy a gazdákat ne érintse érzékenyen, az árakat előbb 23, majd 25 krajczáros árban szabták meg, de úgy, hogy ez árban minden gazda saját állomásáig bérmentesítve kaphassa árúját. De jött a spanyol-amerikai háború s a nyers foszfátok ára oly jelentékenyen felszökött — sőt így is csak korlátozott mennyiség volt beszerezhető — hogy újabb 2 krnyi emelés vált szükségessé. A gyárak remélték, hogy a háború után az árak csökkennek, de e helyett az a kellemetlen meglepetés érte őket, hogy a folyó év tavaszán 30—35% újabb áremelkedés volt, különösen a magasabb foszforsav tartalmú nyersanyagokban s még így is alig volt a szükséges mennyiség beszerezhető. Így történt, hogy az árakat tovább kellett emelni, és nem azért, mint cikkíró naivul következteti, mivel a gyárosok azt hiszik, hogy 9 frtos búzaár mellett a gazda többet fizethet. Okos és cél tudatos gyáros ilyen bázisra nem

Telephon: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Sürgönyök: Gépgyár és Vasöntöde

Solymosy gépgyár.

Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók
— TELJES SZESZGYÁRI, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vzlíkerek, Turbinák.

GAZDASÁGI GÉPEK: Cséplőgépek, Járógányok, Rosták, Tücsörök, Szeleskavicsok, Boronák, szén- és szőlőprések stb.

Fémöntvények. — Oszlopok. — Csigalépcsők. Külön osztály: **ÉKÉK.**

szokott árakat szabni, illet csak a gyáripár ellen győlölettel eltelt egyén irhat, vagy a kinek más célja van az ilyen tendenciózus állítások terjesztésével. Nem mondhatom meg, hogy cikkíró mely célból intézte szóban forgó kirohanását, de nagy barátja nem lehet a hazai iparvállalatnak — azt is csak ő tudja miért! — különben nem tartaná oly véghetlen nagy érdemnek a soproni gazdasági egyesület részéről, hogy 200 waggon superfoszfátot hoznak be Németországból. Mert látja kérem, ha egy kicsit kutatna a dolog mélyén s tanulmányozta volna azt a műtrágya-kérdést, — mint a hogy nem szerzett magának semmi más információt, csak azt tudta meg, hogy egy hazai gyár sem akart „titkos kedvezményt” igényl az egyesületnek — hát a már elmondottakon kívül rá jöhetett volna arra is, hogy nemcsak nálunk, de ugyanily arányban növekedett mindenütt a superfoszfát ára. Azután rájött volna arra, hogy kivéve azt az egy német gyárost, mind benne van abban a szövetségben, mely a piszkos verseny megszüntetésére alakult s mellesleg azt az egyet nem vették be *ismert üzleti szokásai miatt* szövetségükbe és meglátja kérem, hogy jövőre nem fogják a soproni urak sem megújítani vele idej egyezségüket. Hát az nem tűnt fel t. cikkíró úrnak, hogy csak korlátolt mennyiséget kötött így le. És ezt tehette, mert a gyáraknak többre van az üzletszerzés a gazdákkal, mint az általa adott kedvezmény és nem úgy van mindenütt, mint Sopronban, hol 200 kocsival köt az egyesület. Az ország nagy részében tizszer kell megkeresni a gazdát, míg 1-2 kocsi szükségletét megrendeli — tessék annak a német gyárnak hasonló áldozatokat hozni a műtrágyaterjesztés körül! Persze cikkíró azzal sem számol, hogy a német gyár csak készpénzfizetés ellen szállít, míg a hazai gyárak productumok 90%-át egy évig hitelbe kell, hogy eladják és megengedem, hogy a soproni mágnás-uradalmak fizethetnek készpénzen azonnal, de próbálja meg valaki az ország más részében készpénzfizetéssel tudna-e eladni még olcsóbban is?!

De figyelmesen elolvassa Hensch úr cikkét, abban nemcsak nagy tájékozatlanságot látok a szóban forgó ügy iránt, de bizonyos jó indulat látszik azon keresztül vonulni a thomassalak iránt, a mely cikkiről azt állítja cikkíró úr, hogy régebben kartell folytán annak ára is erősen emelkedett, míg aztán a „Bund der Landwirthe” ellenactiója következtében a kartellt és magas árakat megszüntette és ma — olcsó!

Hát megengedjen a t. cikkíró úr, de nekem erős a gyanum, hogy egész b. cikkek éppen csak e passus kedvéért íródott meg, vagyis annak érdekében, hogy a drága kartellirozott superfoszfát helyett inkább a thomassalak felé lehetne fordulni. Hát cikkíró nem tudja azt, hogy a thomassalak nemcsak kartellirozva van már számos éve, hanem e mellett valóságos *monopol-cikként* árulják. Avagy próbáljon valaki mástól venni Magyarországi szállításra thomassalakot, mint a *Csehországi* thomasművek *kizárólagos* ügynökségétől és meglátja hogy nem kaphat. És ha már itt tartunk hát közölhetem Önnek, hogy a thomassalak-gyárak csakugyan arra használták fel kartelljüket, hogy a gazdákat kizsebeljék, mert az ő nyersanyaguk ára csakugyan nem emelkedett és nem emelkedhetik, ellenben áraik táparányuk

szerint aránytalanul drágábbak a hazai superfoszfát áraknál. A mellett thomassalakot mostanában még pontos czitrát-oldhatóságért szavatolva nem mernek eladni, csak u. n. összfoszforsav tartalom szerint és ennek nagyon is relativ értékét Hensch úr, a tanár — ha akarja, hát ismerni fogja. Ismeri cikkíró úr a thomassalak árát? Ime van szerencsém felvilágosítani olcsóságáról. Elöttem fekszik egy nagy vevő kötése, mely szerint 1 q. thomassalak 18% összfoszforsavval 70-75% (így!) czitrátban oldhatósággal egy felső-magyarországi állomáson 3-50 frt fizetendő 15 napon belül 2% engedménnyel (vegyelemzésre osztrákhoz méltó arczátlansággal a bécsi cs. kir. vegyvis. állomás illetékessége van kikötve) Nos t. Uram! 1% czitrát oldható foszforsav itt 27 krba kerül, szemben a 29 kros superfoszfáttal. Hát ez az olcsóság!? A mikor cikkíró úr azt a feledhetetlen 23 és 25 kros superfoszfátokat emlegeti; a thomassalak czitrátban oldható %-át. 13-14 kron adták ab állomás. Mért hát jobb és olcsóbb, mint a superfoszfát? Talán mert derék külföldi gyárosok terjesztik (a kik mellesleg a gazdának a világot sem hiteleznek, a magyar vegykeresleti állomásokban pedig nem biznak meg) és nem szegény magyar gyárak, melyek a külföld piszkos konkurentiája miatt százezreiket vesztve igyekeztek a műtrágya helyes, célszerű használatát a magyar gazdaságokban meghonosítani. Magyar gyárosok, kik műtrágyázási czélakra éveken át ezeket érő árut bocsájtottak a hazai gazdaközönség rendelkezésére teljesen ingyen s az idevágó irodalmi termékeket díjtalanul terjesztették és terjesztik: ezeknek csak áldozni és veszíteni szabad, de védekezni és saját érdekükben termékeik árát változtatni nem!

Megokolhatnám a műtrágyagyárak szövetségét többek közt annak felhozásával is, hogy a gazdaközönség is — nagyon okosan — ugyancsak hatalmasan hozzáfogott a szövetséghez, mint a mely a mostani rossz világban a jobb megélhetés egyik legbiztosabb eszközeül mutatkozik. Vajjon cikkíró úr minek tartja a számos megalakult fogyasztási-, értékesítési- és hitel-szövetkezetét a gazdáknak? Nem így akarnak-e a hamis borok piszkos versenyétől, az uzorás gabona vevőktől és drága kamatu kölcsönöktől szabadulni? És ha ez szabad tisztességes alapon a gazdáknak, miért ne szabadna a gyárosoknak is, ha őket is a szövetség mentheti meg a rossz akaratú versenyzőktől.

Igenis vannak kartellek, melyek túlkapásaikkal a fogyasztó közönség rovására tartatnak fenn s az ilyenek nem érdemelnek kiméletet sem a fogyasztó közönség, sem a kormányzat részéről, de ezek rendesen, ha túlfeszítettnek: szét is pattannak. Ámde a műtrágyagyárak kartellje idáig nem lépett túl a megengedhető határon és áremelési sem nem tulságosak, sem nem indokolatlanok, a nyersarak rohamos emelkedésében lévén magyarázatukat. Ellenkezőjét csak az állítja, a ki — mint cikkíró — a látszat után és egyoldalú információkon megindulva, mindjárt a legkiméletlenebb kirohanásra kész.

Engem ily esetekben csak az nyugtat meg, hogy gazdaközönségünk nem oly elfogult, tudja méltányolni az őt szolidan kiszolgáló magyar gyárost és az ilyen bombasztikus cikkeket kellő értékre redukálva nem rohan

tárt karokkal a külföldi gyárosok „magyarmentő” karjaiba

A magyar gazda mind méltányos — bár vannak szomorú kivételek is!

Sebestyén Arthur.

Kiadtuk e hozzánk beküldött cikket, habár az már más lapban is megjelent, mert: 1. Tudunkkal a műtrágyagyárak egyezsége nem lépte át azt a határt, amelyen túl jogosan lehetne és kimélet nélkül kellene — támadnunk. Köztudomásu dolog, hogy a műtrágyarészvénytársaságok még ez ideig teljességgel nem gyarapodtak anyagilag és nem fizettek osztalékot, mint például a biztosító részvénytársaságok. 2. Nem nézhetjük jó szemmel azt az erőltetett hajszát, melyet a még mindig igen problematikus értékű Thomas-salak érdekében külföldi vállalatok már itt minálunk is oly igen szépen meghonosítottak. Tessék csak a külföldi — különösen a német nyelvű — szaklapokat olvasgatni! Micsoda Thomas-kultusz hemzseg azokban!

Jó lesz megakasztani már egyszer azt a hódító salakimádást! Nekünk nem kell!

Szerk.

A patkolás és a paták gondozása.

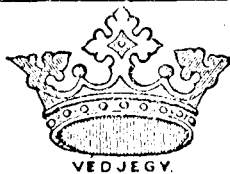
A pata állapotától függ legnagyobb részben a ló hasznavehetősége. Ezért kell úgy a pata egészséges, ép mivoltára, valamint a patkolásra nagy gondot fordítani.

A különböző vidékek szerint különböző a pata minősége. Száraz hegyvidéken a pata keskeny (szűk), magas, tömör. Sikságon inkább szélesebb, laposabb s puhább a pata. A pata fejlesztésére már a csikóknál nagy gondot kell fordítani, mert nem közömbös, hogy a csikó sokat van istállóban, kemény, köves talajon tölt-e több időt, vagy puha földön időzik naponta. A csikók patáit születésük után nem kell bántani. Ha sokat vannak istállóban, évente 4-6-szor hozzáértő kovács vizsgálja meg s hozza rendbe a patáikat. Homokos, kövecses talajon, legelőn tartva őket napközben, elég 2-3-szori utánvágás évente. Lehetőleg csak a laza részeket kell eltávolítani s arra ügyelni, hogy éles szöglet ne maradjon, mert ilyen helyeken könnyen kitörnek. A patákat a hozzá tapadt ganajtól, sártól, homoktól mindig tisztítani kell. Ügyelni kell arra is, hogy nagyon szárazon ne tartassanak a paták, mert akkor megrepedeznek. Gondos takarítás után mindig *egy-egy kevés* zsiradékot kell jól beledörzsölni, nemcsak felül, de a talpon is kefével vagy egy darab gyapjurongygyal. Legjobb e célra a vaselin, mert a többi zsirók hamar avasodnak s akkor káros hatásuk. Egészen belytelen a paták kifényesítése, befestése. Az olyan lovaknál, melyeknek sokat kell nedvességben állani, igen jó a pata egész alsó részét faszénkátránnyal bedörzsölni, mert így nemcsak a nedvesség ellen védjük hathatósan, hanem fertőtleníjük is.

A pata természetesen legjobban fejlődik szabadon, patkolás nélkül. De a kemény kövezeteken való rendkívül gyors elkopás ellen patkolással kell védeni. A patkolás a legnagyobb figyelmet igényli s a kovács részéről szakértelmet s lelkiismeretességet.

A patkolásnál főleg a következőkre kell ügyelni:

A Zalathnai kénkovandó ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egyesület” raktárához intézni.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.

(11)

1. A pata karimája természetes magasságban egyenesre vágandó, mert a patkót úgy kell tekinteni, mint a pata keményebb kopású szélét. A talpot és a pata követ kimélni kell.

2. A patkót még melegen, de nem tüzesen fel kell próbálni, mert így az egyenetlenségek feltűnnek. Legjobb a hideg patkolás, de ehhez pontos mértéket kell venni.

3. Mindig a patkó feleljen meg a pata alakjának és nem megfordítva. Figyelembe veendő, hogy a mellső és hátsó, a jobb és bal lábak patái különbözők. A hátsó részen jobb, ha a patkó mintegy 3 mm.-el szélesebb, mint a pata széle.

4. A patkó szélessége kétszer akkora legyen, mint vastagsága, hogy a szögek jól behatolhassanak a fehér vonalig.

5. A ló felhasználásának megfelelően kell a vas keménységét választani. Nagyon súlyos ne legyen a patkó. Azon részeibe, a melyek erősebben szoktak kopni, acél forrasztható be.

6. A patkó külső oldala függélyes legyen.

7. A szegek lyukai a szegek fejét teljesen be kell fogadják magokba. — A szögek lyukai a patkó mellső részén helyezendők el, míg a hátsó rész a pata szabad kiterjedhetésére nem szegezendő le. — A patkó külső szárán az utolsó szöglyuk a közepén, a belső szárán a közepén elől helyezendő el. A szögek száma különböző: 5—7 között változik.

8. A patkó minden 4—6 hétben megújítandó. Az ócska patkó gondosan leveendő s megvizsgálandó. Az értelmes kovács erről biztosan tájékozta magát, hogy az új patkolás milyen legyen. (Landw. Zeitung. f. Westphalen etc. 99.) B S.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Új orvosság a szőlőbetegség ellen. A filloxerán és peronosporán kívül csak nemrégiben megint egy új ellensége támadt a szőlőnek, az ugynevezett *lisztharmat*. Ez ellen hintik be a szőlőt avval a kénos porral, mely meglehetősen költségbe és fáradságba kerül s melylyel elérnek ugyan annyit, hogy a szőlőt megmentik s a bor mennyisége megmarad, de nem a minősége, mert a mint számos szomorú példa bizonyítja, a bor megkénesedik. A nagyobb termelő szőlősgazdák panaszkodnak, hogy hiába van megmentve a bor, nem értékesíthetik. Nem veszi meg senki. Épen így s még inkább panaszolhat a fogyasztó közönség is, melynek kénos bort kell innia. *Zalaegerszegen Klosovszky* Ernő festő és *Gombás* István hivatalnok szőlőbirtokosok egy *lugos és szappanos természetű folyadékot találtak fel, mely a szőlőre fecskendezve leleszi a gomba-pénészt, az ugynevezett lisztharmatot, s melynek e célra többrendbeli előnye van az eddigi kénpor felett* 1. Egyszerű alkatrészeinél fogva olcsóbb; 2. kevesebb munkával is jár, minthogy csak félannyiszor kell vele évenként fecskendezni, mint az előbbivel 3. A mi a leglényegesebb, *nem rontja el a bort, mint az előbbi szer* Így tartják a feltalálók s a mint több gazda tett is már kísérletet, valószínű, hogy hasznos orvosságnak fog bizonyulni. A feltalálók benyújtották találmányukat a *Zalavármegyei Gazdasági Egyesülethez*, mely áttette a szert a *keszthelyi* gazdasági intézet vegytani osztályához, hol dr. *Nyiredi* Jenő vegytani tanár lesz hivatta a szert vegyelemezni s káros vagy hasznos voltáról ítéletet mondani.

Ezalatt a zalaegerszeghegyi szőlőbirtokosok nevében dr. *Czinder* István hegybíró a hely színére gyakorlati szakértőt kért *Darányi* földmívelésügyi minisztertől, ki Tapolczáról kiküldötte *Tusch* vin-czellériskolai igazgatót. Aug. 7-én járt itt ez a miniszteri megbízott s a hogy bizottsággal bejárta az egerszegi szőlőhegyeket, konstatálta, hogy többé-kevésbé, de általában urakodik a lisztharmat (oidium). Tettek kísérleteket is az új folyadékkal, mely teljesen leseperte a fűtről a gombahomokot, míg a tiszta vízfolyadék nem tette ezt meg s a gazdák tapasztalata szerint néhány hét múlva a szőlőszem visszanyeri üde hamvát *Tusch* igazgató min. meg-

bizott a látottakról és tapasztaltakról jelentést fog tenni a kormánynak, most pedig a véleményét és javaslatát a bizottság előtt a következő rövid formában adta elő: A megtett kísérletek és tapasztalatok jó reménnyel kecsegtetnek, biztost azonban ma még nem mondhatunk, még kevésbé szabad elbizakodnunk az új orvosszernek feltétlenül hasznos voltában mindaddig, amíg még szorgalmasabb és figyelmesebb észleleteket nem teszünk s a mig nem szüretelünk. Ajánlja tehát, hogy addig minél több gazda, több-több ponton vigye keresztül a kísérletet még pedig párhuzamosan a kénos orvosszerrel együtt s *költségeit, időt, fáradságot* és szüreteléskor a must és bor mennyiségének s minőségének *eredményét* hasonlítsa össze s csak akkor lehetünk teljesen tisztában az új orvosszer értéke felől.

Evvel a gyakorlati megbizonyosodással nem ellenkezik az elméleti sem, melyet dr. *Nyiredi* Jenő állami vegyintézeti tanártól vár a szőlőbirtokosság.

Most jött meg a válasz dr. Nyireditől. Bizonyítja, hogy az új szerben nincs semmi káros és mérges elem s ha a gyakorlatban megfelel, akkor minden oldalról jó az óvszer.

Zalaegerszeg, 1899. aug. 8.

Borbély György

Kajszinbarackfa tisztogatása. A kajszinbarackfa a metszés iránt igen érzékeny. Ha alkalmatlan időben megmetszük, hamar mézga-folyásos lesz, mely előbb-utóbb elpusztulásával végződik. A megmetszésére, tisztogatására legjobb idő az, mikor gyümölcsét leszedtük, vagyis augusztus hónap. Ebben az időszakban még erősebb metszést is eltűr, a nélkül, hogy annak rossz következményei volnának. Ilyenkor eltávolíthatjuk koronájáról nemcsak a száraz ágakat, hanem azokat is, a melyek a koronát sűrűsítik.

A sebeket bekenjük, nehogy a pusztító gombáknak fészket nyissunk. Különösen arra ügyeljünk hogy a koronából minden, a legkisebb száraz galy is le legyen vágva, mert épen a tavasz folyamán alatt elszáradt, elmérgesodott vékony vesszőkön van az a gomba, amely a galyak pusztulását okozta. Ugyanis a barackfák kifakadása után azt látjuk, hogy egyes galyak levelei hirtelen ellankadnak elszáradnak és utóbb az egész galy is elpusztul és nyomában marad a mézga-folyás. Ezt a kárt egy veszedelmes gomba okozza, mely ellen egyrészt úgy kell fáinkat védenünk, hogy az elpusztított galyakat levágjuk és elégetjük, nehogy azokon teleljen ki a gomba. Védekezünk kell ellene még a permetezéssel is, de lévén ennek ideje a tavasz, majd akkor szólnok róla.

Csökönyös lovak húzáshoz való szoktatása. Csökönyös lovat úgy lehet húzásra szoktatni, ha egy praktikus gazda tanácsát követve, szájába egy nagy darab rögöt dugunk. A ló ugyanis azalatt, míg a föld eltávolításával foglalkozik, csökönyösségéről megfelelkezve, könnyen indításra bírható még akkor is, ha előbb ostort használva se akar neki indulni az utnak.

A bor megfeketése. Ugy fehér, mint vörös boroknál előfordul, hogy a levegőn megfeketnek. Nessler dr. szerint a borban levő vas, vasoxydul alakban van jelen, mely a levegőn vasoxyddá alakul s a bor csersav tartalmával egyesülve, oldhatatlan vegyületet alkot s ez okozza a bor fekete megzavarodását. Az ilyen természetű bort derítéssel könnyű helyreállítani.

Házi állataink megsebesülése esetén, az állatorvos megérkezéig a következőleg járjunk el. A sebet jó erősen ki kell mosni gyöngye meleg lysol-, vagy kreolin-oldattal, aztán cziporral kell behinteni s bekötni. Kisebbsértések így kezelve jól gyógyulnak. Nagyobb sérüléseknél természetesen okvetlen állatorvoshoz kell fordulni, de előzetes kezelésnek mindig megfelel ez az eljárás.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

Segédeszköz szájfájás vizsgálatához. (Zagel-meier-féle szájvas). Nagyobb állatállomány átvizsgálása alkalmával a száj kinyitása sokszor igen nagy fáradsággal jár, másrésztől sérülések, fertőzés stb. is érhetik a vizsgáló kezét. Ennek elkerülése céljából *Dr. Zagel-meier* nürnbergi állatorvos szájvasat konstruált, mely ívalakban hajlított vastagabb ércsodronyból s haránt vagy hosszant alkalmazott fogóból áll. A szájvasat a szájszöglet mellett a foghíjas szélén át a nyelven vezetjük be ferdén a garat felé irányítva, mire az állat száját önként kinyitja. A megvizsgálandó szarvasmarha fejét úgy rögzítjük, hogy vezetőjének egyik kezével szarvát fogatjuk meg, másik karjával pedig az állkapcsát emeltetjük fel. Ha kezdetben nem tűri az állat a szájvas bevezetését, bizonyos idő múlva nyugodtan egy második kísérletet teszünk, esetleg a farára mért ütéssel eltereljük az állat figyelmét. A szájvasnak fogójához közelebb eső végén levő haránt sodronnyal az ajkat tetszés szerint fel vagy leszoríthatjuk, hogy így az ajkak belfüleit is megláthassuk, a szájvas képző részén át pedig az egész nyelvháton áttekintést nyerhetünk. Nürnbergben már hosszabb idő óta alkalmazásban van ezen szájvas s állítólag igen megkönnyíti a különben igen terhes vizsgálatot. A szájvasat *Hauptner* berlini cég készíti, ára 4 márka 75 fillér. (Berl. Thierärztl. Wochenschr. 1899. 17. sz.) Z. (Veterinarius.)

Külföldi lapokból.

Harcz a tüdővész (tuberkulozis) ellen A szarvasmarhák tüdővészénél az állatorvosok mindig csak tuberkulin-oltásról akarnak tudni, holott ez a szer a legjobb esetben csak a beteg állat felismerésére, kiselejtezésére vezet, mert a betegség keletkezése, gyakori fellépte, terjedése ellen magától érthetőleg nincs befolyással. A szarvasmarha tüdővészét előidéző s fejlesztő okok: a nedves istállóban való állandó tartózkodás, a rossz szellőztetés folytán romlott, szennyezett levegőt szívniuk be; a kevés mozgás, ehhez járul sok helyen az állatok tulságos fejése, mind a szervezetet gyengítő behatások, már pedig a gyöngye szervezet melegágya. A kiscsordák 1—2 tehene nincs annyira kitéve a veszélynek, mint a túlszűfölt nagy istállók. Ezért nagy tehenészetek számára törvényes intézkedés kellene, hogy az istállók falai eléggé porozusak legyenek s meg kellene határozni, hogy egy-egy tehén számára hány köbméter hely kell. Nagy baja a német kiscsordáknak, hogy a községi legelők feldarabolása, elosztása következtében nem hajthatja ki a kiscsorda 1—2 tehent a legelőre, mert nincs legelője. Hozzájárul még a baj szaporításához, hogy ezen felosztás miatt minden gazda az ő egy-két darab marhájáért külön pástort kellene tartson, holott az előtt minden falunak egy községi tehén pástora volt a csorda számára.

Látható tehát, hogy a szarvasmarha tuberkulozisa egyúttal egyik fajtája a szociális betegségeknek s nagy tévedés csupán a tuberkulinra támaszkodni az ellene való küzdelemben. Csak törvényes intézkedések, melyek végrehajtására lelkiismeretes állatorvosok ügyelnek, vethetnek gátat a vésznek. Községi legelők megteremtése s bizonyos mértékig a legeltetés rákényszerítése volna a legradikálisabb orvosság. (Deutsche medic. Wochenschr.) Bajorországban 4-év óta végeznek kísérletet a tuberkulinnal. Ime az 1897. évi eredmény. 550 udvarban 8269 állat között 2943 állaton s ezenkívül 430 kereskedelmi állaton végeztek beoltást. A beoltottak között volt 476 bika és ökör, 1776 tehén, 386 fiatal állat, 35 borjú 379% positiv, 566% negativ, 55% kötes eredményt mutatott. 945% tehát mindig határozott, biztos következtetést engedett a tüdővész jelenlétére, vagy jelen nem létére. 315

leölt állatból 85-4%-nál az oltási eredményeknek megfelelő állapotok konstataáltak. 1895—1897-ben 10,671 állatot oltottak be. 38-5% pozitív (tüdővész jelenléte) és 52-7% negatív (nem volt tüdővész) eredménynyel járt. (Der Deutsche Landw. 99.)

Amerikai vaj Ausztriában. Az észak-amerikai Egyesült-Államok területén a jó asztali vaj fontját 50 kr-ával fizetik, sőt némelykor még olcsóbb. Ausztriában átlag 76 kr. a jó, asztali vaj fontja. Tehát nagyon reális az amerikai termelők azon terve, hogy vajuk számára Ausztriában, de főleg Csehországban piacot létesítsenek, Szerintök a szállítás fontonként 51 kr. a vám 6 kr. Az eladónak tehát még mindig tisztességes haszna marad, ami nagy forgalom mellett igen tekintélyes összegre rug. Az ételbe való vaj Csehországban zsirral van keverve, a mint mondják azért, hogy állandóbb legyen. Ezt a keverést az amerikai természetesen nagyon szívesen megteszi. Hogy ezen új amerikai import nem fog a belföldi tejgazdaságra emelőleg hatni elképzelhető. (D. Deutsche Landw. 99.)

Tápláló mész feletetése fiatal házi állatokkal arra való, hogy erőteljesebb csontnövést idézzen elő. *Mindenütt* igen jótékony hatást ott a hol a fiatal állatok phosphorsavban és mészben szegény táplálékot kapnak (savanyu vagy esőverte széna, kevés heretakarmanly, sok vagdalék, burgonya, répa, kevés szemes takarmány stb.). Ellenben ott a hol szemes takarmányt, hereszenát, jó tápláló réti szenát kapnak, egészen fölösleges a tápláló mész adagolása. Naponként és fejenként 15 grot kell adni. (D. Deutsche Landw. 99.)

A bőr gyuladása egy öszvérnél a rézgálicz permetezés következtében. Az állatnak mind a négy lába meg volt dagadva, helyenként kisebesedve, hasadozva s gennyes váladék folyt a repedésekből. Ezen a vidéken — Mas du Grés — a szőlő permetezésére a bordeauxi keveréket használják (2 rész rézgálicz, 3 rész mész 95 rész vízre) s a permetező készületet öszvér hátra alkalmazzák, mert így gazdaságosabb. Ezen a vidéken az idő rendszeren erősen szeles, miáltal az oldatból sok jutott az állat lábaira, mit bizonyított a sebek szélén egyébutt odatapadt sok rézgálicz. Lehet, hogy kisebb bőrsértések már előzőleg voltak az állat lábain, ami a behatást csak erősítette. Kezelésül a sebek gondos kitisztítását, a lábak mosását langyos vízzel, nyugalmat s karbolos ólom, jegenye kenőcsöt alkalmaztak. Tanácsos tehát, ha permetezésre állatot használnak, annak lábait munka után mindig megmosni, munka előtt pedig vaselinnel bedörzsölni. (Journ. d'Agricult. prat. 89. No. 30.)

Az amerikai törökbúza (tengeri, kukoricza) Európában folyton terjed s az 1900-iki párisi kiállításon még erősebb propagandát szándékoznak csinálni; a minek jogosultságát el kell ismerni, mert a törökbúza sokkal táplálóbb, mint a rozs és árpa, a melyekből Európában sokkal többet fogyasztanak. A behozatal 1894 óta igen rohamosan gyarapodott.

1894-ben	66.000,000	dollár értékűt
1895-ben	28.000,000	" "
1896-ban	100.000,000	" "
1897-ben	178.000,000	" "
1898-ban	212.000,000	" "

hoztak Európába. (Journal d'Agricult. prat. 99. No. 28.)

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

— **Gyümölcs- és zöldségbevétel Romániába.** A földmiveltügyi m. kir. miniszter 7000/1899. elnöki szám alatt valamennyi gazdasági egyesülethez és valamennyi mezőgazdasági bizottsághoz az alábbi értesítést intézte: Tudomásul vétel és az érdekelt körökkel való megfelelő közlés céljából értesitem az egyesületet (bizottságot), hogy a román kir. kormány friss gyümölcs és vetemény (főzelék) feléknék a királyság területére való bevételi

engedélyét, az ezen áruk származását igazoló származási bizonyítványok felmutatásának kötelezettségéhez kötötte. Budapest, 1999. aug. 3. A miniszter megbízásából: *Tormay s. k.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A szegedi kiállítási és mezőhegyesi gazdasági tanulmány-kirándulás programja és egyéb tudni-valói.

Érkezés és gyülekezés Kolozsvártt (a különböző vidékekről) *szeptember hó 2-án* (szombaton) *reggel* a Kolozsvárra reggel 4.27 órákor (513. sz.) és 6.45 órákor (505. sz.) érkező személyvonatokkal.

(Reggelizés Kolozsvártt a pályaudvar vendéglőjében).

Indulás Kolozsvárról: aznap reggel 7 órákor.

Érkezés Nagyváradra: aznap d. e. 11.17 órákor.

(Ebéd és a város megtekintése).

Indulás Nagyváradról: aznap d. u. 4.30 órákor (8904. sz.) sz.-vonattal.

Érkezés Szegedre: aznap este 10.55 órákor.

Időzés Szegeden: 3-án és 4-én. Ezalatt a kiállítás és a város megtekintése, részvétel az V. orsz. gazdakongresszuson.

Szegeden a szállás naponta 1.20 irtba kerül személyenként, a koszt 1.60 frttól tetszés szerint.

Indulás Szegedről és érkezés Mezőhegyesre 5-én (kedden) reggel.

Hazautazás Mezőhegyesről az arad-tővisi vonalon 5-én este.

A mezőhegyesi időzés esetleg 1 nappal megnyújtható lesz.

Mindenkinek szabadságában áll a haza utazást később, egymagában tenni meg.

*

Kedvezmények:

A mennyiben a földm. miniszteriumhoz és a m. áll. vasutak igazgatóságához beadott kéréseink kedvező elintéztést nyereszenek (a miben nincs okunk kétkedni).

a) Minden kiránduló egy vasuti féljegyre jogosító szelvényt fog kapni, melylyel jegyét kiinduló állomásától Szegedig (személyvonatra) megváltja.

b) A kirándulók összes utiköltségei a miniszteri segélyből visszatérítetnek.

c) Gazdakongresszusi tagsági és kiáll. belépő díjak szintén a nyerendő segélyből fedeztetnek.

Ez esetben az összes költségek személyenként 15—20 frtnál többre nem fognak kerülni.

*

Eddig a következők jelentkeztek a részvételre: Szabó T. Károly, Debreczy Ferencz, Deák Ignác, Eczken János, Csomós Jenő, Hadviger Albert, Sebestyén Arthúr, Engi Elek, Engi József, Szalma Sándor, Kovács Rezső, Id. Jency Lajos, Laurentzi András, Sipos Sándor, Simó Gábor, Fodor Albert, Keresztes Domokos, Both György; az egyet részéről: Jakab László ig. vál. tag és Tokaji László titkár.

A kirándulás 36 személylyel tervezett, tehát még 16 résztvevő számára van hely.

A kirándulás azonban 24 résztvevővel is meg fog tartatni.

A jelentkezés utolsó határideje folyó hó 25-ig hosszabbított meg.

Nem kételkedünk abban, hogy — a most közölt feltételek kedvezősége — még igen sokakat fog csatlakozásra bírni, ép ezért ajánljuk az idejében való jelentkezést.

— **Előfizetőinkhez.** Ismételten fölkerjük hátralékos előfizetőinket az előfizetési díj beküldésére, ellenkező esetben lapunk további küldését, a jövő számtól kezdve, beszüntetjük. *A kiadóhivatal.*

— **Új gazdasági tudósító.** A földmiveltügyi miniszter *Körmendy* Dániel bérliót Biharvármegye központi járásának gazdasági tudósítói tisztével bizta meg.

— **V. Országos Gazdakongresszus.** Rendezi a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a szegedi országos mezőgazdasági kiállítással kapcsolatosan. Első ülése szeptember 4-én hétfőn délelőtt 9 órákor nyílik meg a következő tárgysorozattal.

1. A kongresszus megalakulása. 2. Elnöki megnyitó. 3. Előadás az I—IV-ik orsz. gazdakongresszusok határozatairól és ezek révén elért eredményekről. 4. A falusi jólét emeléséről.

Délután 3 órákor: 1. Az új földtehermentesítésről. 2. Az uzoratorvény reformjáról.

Szeptember 5-én délelőtt 9 órákor: A szövetkezeti ügy fejlődéséről. Szakelőadások szövetkezeti dolgokról: A fogyasztási szövetkezetekről. A gabonaértékesítő szövetkezetekről. A tűz- és jégbiztosításról. Az életbiztosításról. A tejszövetkezetekről.

A gazdakongresszus szabályzata: Ideje: 1899. évi szeptember hónap 4-dik és 5-én; helye: Szegeden a városháza nagytermében. Tagjai lehetnek mindazok, a kik ez évi augusztus hónap 20-áig a kiállítási irodánál (Budapest, Köztelek) jelentkeznek s a tagsági díjat 3 frtot az Országos gazdasági Egyesület pénztárába lefizették. Gazdasági egyesületek és szövetkezetek tagokul szintén felvehetők s magukat kiküldötteik által képviseltethetik. A tagok névre szóló igazolványt kapnak, a mely a tanácskozásokban való részvételre, a vasuton kedvezményes utazásra s a kiállításon szabad belépésre jogosít. A kongresszust az előkészítő-bizottság elnöke nyitja meg s föl hívja a jelenlevő tagokat a szervezkedésre. Az előadások tárgya és sorrendje, valamint előadói tekintetében az előzetesen megállapított program irányadó. Az előadások tartama legfőlebb 40 percz, minden fölszólaló 10 perczet vehet igénybe, rövidebb helyreigazítások és személyes fölszólalások mindössze 2 perczet vehetnek igénybe. Munkálatai ki fognak nyomtatni és minden tagnak megküldetni. Kongresszusi tagok az összes államvasutakon II. oszt. jeggyel első osztályon, III. oszt. jeggyel a II. osztályon utazhatnak, ugy a gyors-, mint a személyvonatokon. A kongresszusi jegy egyuttal állandó belépti jegy a kiállításra.

— **Hibaigazítás.** Lapunk mult számában Török Mihály urnak „A buza ára“ című cikkébe sajtóhiba csuszott be, a mennyiben a börze nem mint lapunkban állott 21 — de 41 millió q. termést helyezett kilátásba.

— **Népies gazdasági előadások.** Negyedik éve lesz már, hogy a gazdasági egyesületek a tél folyamán képzett gyakorlati gazdák közreműködésével a gazdasági ismeretek terjesztése céljából előadásokat tartanak tanfolyamokat rendeznek. A népies szakelőadásokat és tanfolyamokat a földmiveltők évről-évre fokozottabb érdeklődéssel látogatják s míg az első évben 34,000, a második évben már 200,000 ember vett részt; az utóbbi tél folyamán tartott előadásokat s negyven rendszeres téli tanfolyamot már több mint 300,000 egyén hallgatta, kik között az előadások tárgya kinyomatva, több mint 150,000 példányban lett kiosztva. A földmiveltő nép élénk ér-

deklódése az előadások iránt félreérthetetlen jele tanulmányának. Világos jele annak is, hogy földmivelő népünk a kor szavát megértve, tudatára ébredt annak, hogy jobb hasznot hajtóbb gazdálkodási módot kell elsajátítania, hogy eredménnyel küzdhessen a változott viszonyok folytán fölmerült nehézségekkel. A földmivelésügyi miniszter méltányolva a mezőgazdasági ipar fontosságát felhívta az egyesületeket arra is, hogy a gazdasági tanfolyamokkal kapcsolatban a mezőgazdasági házi ipar egyes ágainak gyakorlati oktatását is vegyék fel működési körükbe. Így a helyi viszonyokhoz mérten kosár, seprű, kefekötés, szalmakalap, teknők, gyékényfonás, gazdasági és kerti fa-eszközök készítését stb. ölelné fel az oktatás. Nők részére, ugyancsak a házi ipar keretében, mutattatnék be a gazdasági és kerti terményeknek jobb értékesíthetése céljából házi uton való olyatén feldolgozása, hogy ezek a kereskedés tárgyaivá lehessenek és a külföldről való behozatalát fölöslegessé tegyék. Az „Erd. Gazd. Egylet” is rendez a tél folyamán előadásokat, melyeknek programját később ismertetni fogjuk.

— **Állatorvosi tisztvi vizsga.** Az állatorvosi tisztvi vizsga tárgyában kiadott 6839/899. eln. számú szabályzat szerint a vizsgáló bizottság folyó évi október havában s ezentul mindig január, április és október hónapokban fogja megtartani a vizsgálatokat. Azok az állatorvosok, a kik valamely vizsgára meghívót kívánnak, ezt a bizottság elnökénél (Budapest, Földmivelésügyi miniszterium) 50 kros bélyegjeggyel ellátott kérvényben kérik, melyet a vizsga havát megelőző hó (december, márczius, szeptember) 15-ig kell beküldeni. A kérvényhez csatolandó: a folyamodó állatorvosi oklevele vagy ennek hiteles másolata, végzett középiskolai tanulmányairól szóló végbizonyítványa, legalább két évi tényleges állatorvosi gyakorlatot igazoló bizonyítványok és rövid életrajza. Állatorvosi gyakorlatnak számít: a hatósági állatorvosi alkalmazásban, az állatorvosi akadémián, illetőleg főiskolán segéd-tanár, tanársegéd vagy gyakornok minőségben, a katonai tényleges szolgálatban állatorvosi teendőkre való beosztással és a magángyakorlatban eltöltött idő. A hatósági szolgálatot az illető hatóság az akadémián, illetőleg főiskolán eltöltött időt az illető szaktanár, a katonai szolgálatban eltöltött időt az illetékes katonai parancsnokság, valamely ménésintézet, illetőleg ménésbirtokon állatorvosi alkalmazásban eltöltött időt a ménésintézet parancsnoka, illetőleg a ménésbirtok igazgatója és a magángyakorlatok az illetékes községi előjáróság bizonyítványával, továbbá a mennyiben a kihirdetés az állatorvosi oklevelen igazolva nincs, a törvényhatóságnak az állatorvosi oklevél kihirdetésére vonatkozó határozatával kell igazolni. Életrajzában a folyamodó megjelöli születési helyét, vallását, életkorát, családi állapotát, végzett középiskolai, esetleg felsőbb tanulmányait és röviden vázolja, hogy állatorvosi gyakorlatát hol, meddig és mily alkalmaztatásban folytatta. Azok az állatorvosok, a kik legalább is valamely középiskola 6. osztályának sikeres elvégzésével járó előképzettséget igazolni nem tudják, az állatorvosi tisztvi vizsgára meghívót egyáltalán nem kaphatnak.

— **A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán** a beiratkozások az 1899/900. tanévben szeptember hó 1-8-ig bezárólag fognak megtartani. Szeptember hó 8-15-ig a beiratkozást írásbeli kérvényre a tanártestület, ezen időn tul pedig október hó 15-éig a földmivelésügyi m. kir. miniszter engedélyezi. Felvételi feltételek: beöltött 16-ik év, a gymnasium vagy reáliskola VI-ik osztályának sikeres elvégzéséről, vagy a kereskedelmi érettségi vizsga letételéről szóló bizonyítvány. Kivételesen még ezen tanévben a polgári iskola VI. osztályát *jelas* eredménnyel végzett tanulók is felvételt kaphatnak. Az állatorvosi tanfolyam négy évig tart. A beiratási díj félevenként 2 frt; a tandíj félevenként 15 frt. Tandíjmentesség vagy állami

ösztöndíj elnyeréseért benyújtandó kérvények a földmivelésügyi m. kir. Minister úr Ó Nagyméltóságához czimezve a beiratkozás alkalmával a főiskola rektori hivatalában adandók be.

— **Üdvös javaslat.** Pestmegye közigazgatási bizottsága a napokban ülést tartott, a melyen a közigazgatási bizottság Serfőző Géza gazdasági jegyző előadása alapján javasolta, hogy a vármegye foglaljon állást a gabonauzsora ellen s intézzen fölratot a kormányhoz. Örömmel látjuk, hogy az ország első megyéje ilyen jó példával jár elől s tette buzdítja az egész országot. Az uszora csak ott vetheti meg a lábát, a hol nem gondolnak a kipusztításával azok, a kiknek hivatása volna a közélet ellenőrzése s a mutatkozó baj elfojtása.

A hazai selyemtenyésztésről. A magyar selyemtenyésztés a külföldön nemcsak a kereskedővilág, hanem a kormányok részéről is fokozódó érdeklődéssel találkozik. Selyemgombolyító gyáraink közül kettőt tudvalevőleg francia czégek bérelnek, épugy a győri gyárat, a mely pedig csak a jövő évben kezdi meg üzemét, már most több olasz vállalkozó igyekszik megszerezni. Ezenfelül még a belföld kormányai is érdeklődnek az iránt, hogyan esett, hogy ez az iparág, a mely máshol oly nehezen vert gyökeret, nálunk aránylag rövid idő alatt oly szépen fellendült. Az osztrák földmivelésügyi miniszterium már több évben fordult adatokért a magyar miniszteriumhoz. Pár év előtt az Orosz kormány egyik főhivatalnoká utazott ide selyemtenyésztésünk tanulmányozása végett; hogy ez az út nem volt eredménytelen, bizonyítja a tiffiszi selyemtenyésztő évkönyve, a mely intézet a legkisebb részletig a mi szegszárdi telepünk mintájára szerveztetett. Most pedig a porosz kereskedelmi miniszterium több hivatalnoká érkezett hozzánk hazánk oly gyorsan fejlődő selyemtenyésztése tanulmányozására. Ez a hatás reánk nézve annál örvedetesebb, mert reményt enged arra, hogy a magyar nyersselyem a világ selyemkereskedésében napról-napra jelentékenyebbé váló czeföldi és elberfeldi piacokat meg fogja hódítani.

— **Állatkivitelünk Svájcba.** St.-galleni konzulátusunk jelentése szerint, folyó évi május hóban a monarchiából (legnagyobb részét Magyarországból) 198 drb. ökör és 34 drb. bika érkezett, melyek közül 83 drb. ökör az ottani vágóhidra hajtattott, 146 drb. pedig kifelé továbbított. Miután ezen szarvasmarhák elsőrendű minőségűek voltak, jó árak mellett gyorsan elkelték.

— **Kötelező vetőmagbeoltás.** Jásznagykun-Szolnokmegye közigazgatási bizottságának legutóbb tartott ülésében a közigazgatási előadó bejelentette, hogy a megye számos községében a kisbirtokosok teljesen elhanyagolják a vetőmagnak üszög ellen való beoltását. Az elnöklő főispán kívánatosnak jelezte a megye gazdáira nézve a kötelező páczolást elrendelő szabályrendelet készítését. A vármegyei mezőgazdasági bizottság véleményes jelentéstétele után fog gondoskodni a közigazgatási bizottság a szabályrendelet elkészítéséről.

— **A kolozsvári dohányáruraktár,** mely eddig a kolozsvári dohánygyár által kezeltetett — önállósított s működését f. é. július hó 31-én kezdte meg.

— **Dohányfoglalás.** Hunyadmegyében a szüzdohányt csak hírből ismerik és mégis megtörtént, hogy Maros-Ilyén a hegyek közt, egyesek — engedély nélkül — dohányt ültettek, de a pénzügyörök rájöttek a turpiságra s folyó évi június 20-tól aug. 7-éig harmincz esetben 1758 szál zölddohány tilos termelését fedezték fel és foglalták le.

— **Az aszalt szilva és szilvaiz szállítása** nem csekély mértékben gyarapítja a m. kir. államvasutak áruforgalmát. A nyolczvanas évek vége óta, midőn az aszalt szilva és iz szállítását megfelelő díjszabási intézkedésekkel sikerült a vízi utakról a vasutara terelni, évente 6—800,000 métermázsza szilvát szállítanak Boszniából, Szerbiából s a Dráva—Száva-

közből vasuton Budapestre, Bécsbe, Fiuméba, Triesztbe és a vámkülföldre. Az 1898. év szilvaszállítása kereken 720,000 q. volt. Legtöbb aszalt szilvát és szilvaizt adtak föl Brcskán, Belgrádban, Mitroviczán, Boszna-Bródon, Zimonyban és Samaczon. A fölradott mennyiségnek több mint fele, 473,000 métermázsza Budapestre ment, Bécsbe 113,000, Fiuméba 55,000 és a vámkülföldre 63,000 métermázsza szilvát és szilvaizt szállítottak. Bár a kivitt összes mennyiségben a hazai termelőhelyek Boszniával és Szerbiával szemben aránylag csak kis hányaddal részesek, mégis agályos az a verseny, melyet Amerika a szilvatermelés terén az utóbbi években kifejt. Már a 60-as évek óta kísérleteznek Amerikában ezen a téren s ma már oda jutottak, hogy a gondosan száritott és külön csinósító eljárással tetszetőssé tett amerikai aszalványokkal Nyugoteurópa piacain a szerb és bosnyák termékek képtelenek versenyezni. Ez a verseny a hazai érdekekre nagyobb mértékben csak akkor lesz káros, ha a nyugoti piacokról leszorult bosnyák és szerb aszalványok a vasuti forgalom csökkenésében lesznek érezhetők. Budapest virágzó szilvakereskedelmének föntartása érdekében kívánatos volna, hogy a hazai szilvakereskedők amerikai rendszerű berendezésekkel emeljék az itt kezelés alá kerülő bosnyák és szerb aszalványok piaczképességét.

— **A legelők és a széna hiánya** Dél-Oroszország egyes vidékein mindinkább érezhetővé válik. Több helyütt még a lovak és a hizómarhák részére szükséges takarmányt sem tudják előteremteni. Akkermann körül a lovak pl. a takarmányhiány következtében napról-napra pusztulnak. Az ottani parasztok minden áron tudnak lovaikon, úgy hogy 10--20 rubelért már egy pár derék ló kapható. A széna ára pedig folyvást emelkedik; jelenleg pudonként 70-80 kopeket fizetnek, tehát majdnem annyit, mint a kevésbé jó minőségű gabonáért.

— **Erdőbirtokosok beadványai.** A földmivelésügyi miniszter most kibocsájtott 34576. sz. rendelete az erdőbirtokosok beadványainak bélyegkötelezettségét szabályozza. A rendelet szerint e beadványok közül azok, melyekben az erdőbirtokosok a rendszeres gazdasági üzemtervek benyújtására időhaladékot kérnek, vagy a melyek a birtokosok saját érdekében fogantatosítandó erdőültetésekre, vágástakarításokra, csemete-kertek létesítésére, rendkívüli fahasználatra, kőhányanyításra, legeltetésre vonatkozólag a közigazgatási erdőészeti bizottsághoz, illetve föllebbezés gyanánt a földmivelésügyi miniszterhez intéztetnek, bélyegkötelesek.

— **Az olasz bor.** A legújabb kimutatás szerint Olaszország hordó borkivitele ismét csökken. A folyó év első öt hónapjában 930.231 hektoliter (25,351,522 lira érték) vittek ki, 243.86 hektoliterrel (6,347.58 lira értékkel) kevesebbet, mint az előző év ez időszakában. Az idei első öt hó alatt monarchiánkba 501.245 hektoliter olasz bort hoztak be, 156.813 hektoliterrel kevesebbet, mint 1898. január-május havában.

— **Műbor denaturálása és felhasználása cognacfőzésre.** A belügyminiszter folyó évi 1925/99. sz. határozatában kimondotta, hogy borvizsgálat alkalmával gyanusnak talált boroknak felhasználása cognacfőzésre ítélethozatal előtt meg nem engedhető. Ha a borvizsgáló szakértő-bizottság a mesterségesnek nyilvánított bort ipari czélokra, esetleg cognacfőzésre felhasználhatónak tartja, az előzetesen denaturálandó.

— **Földadó-elengedés elemi károk miatt.** A közigazgatási bíróság szüneti tanácsa a napokban tartott ülésén több, elemi kárból származó földadó-elengedési ügyet tárgyalt s oly elvi fontosságú határozatokat hozott, a melyek gazdaközönségünket bizonyára érdekelni fogják. Így: Az egyik községben jégeső volt, a melyet a pénzügyigazgatóságnál 8 napon belül bejelentettek, de a községi közegek késedelmes eljárása miatt a kárfölvétel nem tör-

tént meg idejekorán. Ez okból a pénzügyi hatóságok az adóelengedést megtagadták. A közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a kár utólagosan fölveendő s a földadót el kell engedni, mert a hatósági mulasztás sem a károsult felek törvényadta jogát nem érintheti, sem pedig a kir. kincstár jogosulatlan előnyére nem szolgálhat. Egy másik község határát árvíz borította el. Ebben a káresetben a közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a helyszínen törvényellenesen fölveett kárjegyzék kiigazításának helye van, hogy a már betakarított buza- és árpaterményekre nézve adóelengedés nem igényelhető és hogyha a réteken csakis a sarjtermés ment tönkre az árvíz következtében, a földadónak csupán egyharmadrésze engedhető el.

— **Kamattáblázatok.** Beck A. D., a heránvölgyi vasipar-részvénytársaság czéggjegyzője, negyven kamattáblázatot állított össze és adott ki nyomtatásban. A táblázatok főelőnye, hogy $\frac{1}{4}\%$ -tól $\frac{1}{4}\%$ -ra 10% -ig bezárólag egytől százig terjedő napokra vannak kiszámítva. Az eredmények 3 tizedesnyi pontossággal vannak megadva, úgy hogy minden különös nehézség nélkül — miután 14 különböző 10-től 100-ig terjedő tőkeszámot vesz alapul — 14 további tőkeszám utáni eredmények úgy föl, mint lefelé minden további számítás nélkül azonnal megállapíthatók. A táblázatok mindazon államokban használhatók, melyek pénzegysége százzal osztható, tehát korona, forint, márka, frank, lira, rubel, dollár stb. stb. pénzegységű államokban. Egy példány ára 3 korona. Kapható a szerzőnél. (Budapest, dalszínház-utca 8.)

— **Megváltozott viszonyok.** Pécsről írják: A pécsi borpiac tönkretételével karöltve jár e régebben virágzó és a phylloxera pusztítása által ugys sulyosan sújtott kádár ipar tönkretételével Olyan kádármeister, a ki még néhány év előtt 30 legényt foglalkoztatott műhelyében, az erdőben pedig 40—50 ember vágta részére a dongafát, most 3—4 emberrel dolgozik és ezek javítgatják a termelők megrongált hordóit. A pécsi bornagykereskedők, a kik nem győzték hordókészletüket szaporítani és az ország különböző vidékein vásárolták a hordókat, most tömegesen szabadulni iparkodnak hordókészleteiktől és az utóbbi hetekben több ezer hordót adtak el, de nem Magyarországra, hanem főképp Tirolba, Stájerországba, sőt Romániába is még pedig 1 és fél és 2 és fél forint között váltakozó áron hektoliterenkint. Nincsen szükség a hordókra, mert a kivitel, illetőleg a pécsi borkereskedelem az elmúlt évhez képest nagyedére csappant az előbbi forgalomnak, sőt nagy fásadtságba kerül még az a kis mennyiséget is forgalomba hozniok, mert ma már hirhedtté lett a — pécsi bor és a tiroli kereskedők árasztják el az országot boraikkal, olyan olcsó borokkal, hogy a magyar termelőknek többbe kerül a bor termelése, mint a mily árért szívesen szállítják pl. a trienti borkereskedők boraikat. A hordóvásárlók minden hívás nélkül jönnek Pécsre, tudják, hogy jó vásárt köthetnek. A pécsi borkereskedők bor helyett hordókat árusítanak.

— **Hernyók pusztítása.** Tudvalevőleg a hatóságok minden évben felszólítják a közönséget a hernyók irtására s erre nézve utasításokat is adnak. Sok helyütt néha annyira elszaporodnak a féreg, hogy az irtók még külön díjat is kapnak bizonyos mennyiségű féregért. Az idén a hirtelen bekövetkezett meleg következtében néhány fajta hernyó már kikelt s óriási mennyiségben lepi el a már tavasszal is jól megrakott fákat. Különösen a Dunántul szaporodnak el a hernyók, a hol most mindenféle eszközökkel iparkodnak a kellemetlen vendégektől megszabadulni s ezért ajánlatos, hogy a mi szőlősgazdánk is nagy gondal tartsák a fákat, hogy a hernyók elszaporodását meggátolhassák.

— **A legyek mint időjósok.** A leghoszsabb ideig tartó esőzések vagy borult időben a legyek elrejtőznek, elülnek egy helyre,

s ha ismét előjönnek, abból napos időre lehet következtetni. Ha nyári időben a legyek csipősebbek a szokottnál, okvetlen zivataros idő áll be.

— **Az alföldi munkás és a munkástörvény.** Az alföldi munkások, akiknek még tavaly sehogy sem tetszett a munkástörvény, az idén már maguk ügyelnek legjobban rá, hogy a gazdák és hatóságok pontosan megtartsák. Különösen azt a rendelkezést méltányolják leginkább, hogy az arató munkásnak a gazda a kereset minimumát köteles biztosítani. A törvénynek ez a rendelkezése egészen meghódította a munkásnépet s ma már hiába izgatnák őket a törvény ellen. Egy csongrád-vármegyei jegyző, a ki sokat érintkezik a munkásokkal, a minap is elbeszélgetett velük. Szóba került természetesen a munkástörvény is és a jegyző ekkor mosolyogva jegyezte meg:

— Lám, tavaly még nem kellett törvény, most meg már hogy megbarátkoztak vele!

A munkások egyike, Szabados Szücs Ferencz, erre így felelt vissza:

Hát uram, úgy van az embör a törvénnyel, mint a gyerök a kenyérral. A gyerök mikor legelőbb dug a szájába az anyja egy falatot, hát nem vőszí bé, osztán halálos holtáig nem szokik le a kenyérvésről.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

A telekkönyv és a kisgazda.

Alig hiszem, hogy a kisgazdák szomorú helyzetén, bár az illetékes faktorok komolyan foglalkoznak e kérdéssel, hamarosan segíteni lehetne.

Segítve lesz, az bizonyos, de mikor, ez a kérdés.

Arra kell törekedni első sorban, hogy a kisgazdákat azokból a szolgabírlincsek-ből, melyek a szó szoros értelmében fogva tartják — felszabadítsuk. A régi telekkönyvi terheket értjük.

A kisgazdák iránt tagadhatatlan, hogy lépten-nyomon nagy jóakarát nyilvánul. Ennek köszönhető, hogy a pénzpiaczon olcsó kölcsönt — kaphatnának, ha abban a telekkönyv C. lapja meg nem akadályozná.

S ha keressük, hogy mi van a telekkönyv C. lapján, azt látjuk, amiről a tulajdonos még csak nem is álmodik, t. i. hogy 30—40 év előtti terhek vannak birtokára bekebelezve, olyan adósságok, melyek már régen lettek fizetve.

De más esetek is fordulnak elő s ezek a tulajdonképeni komplikációk, melyeknek szanálása elodázhatatlan.

Az állam 1863—64-ben s később 1872-ben több millióra rugó inségkölcsönt osztott ki az ország kisgazdái között, oly módon, hogy a nyert inség-kölcsönökért az illető községek, mint erkölcsi testületek, szavatosságot vállaltak.

Ennek pedig az lett az eredménye, hogy az egyes kölcsönösszegek telekkönyvileg biztosítottak s a behajtással a községi előljáróság lett megbízva. Am de a behajtás, mely az országnak több, mint 300 községében még ma is folyamatban van, a kellő gyorsasággal nem volt eszközölhető s így ha egyesek s illetve a többség már régen ki is fizette tartozását, az a telekkönyvből nem volt törölhető, mert a nyert inségkölcsönért a kisgazdák egyetemlegesen felelősek azon összegért is,

mely még behajtva nincsen. És itt van az akadály, innen van a baj.

Ismerünk községeket, hol az egész községben nincsen mindössze 8—10 telekkönyv, melyben 20, 25, de többet mondunk 50 év előtti, régen kifizetett, de nem törölt telekkönyvi terhek ne volnának.

Ez okozza, hogy a kölcsönt kereső kisgazda a megszavazott kölcsönt csak hosszadalmas eljárás után kapja kézhez és hogy a régi terhek törlése a kölcsönösszeg egy részét felemészti.

Kiszámíthatatlan kárt okoznak a régi telekkönyvi terhek.

Azután ezeknek a terheknek a törlése is sok hajjal jár, mert nemcsak kincstári tartozásokról van szó, melyek még elég könnyű és rövid eljárás útján törölhetők, — hanem magán követelések is vannak sokszor betáblázva. Ezeknek a törlése pedig sokszor nagyon bajos azért, mert a hitelező már nincs életben, az örökösei ismeretlenek vagy ha ismeretesek, úgy azt a körülményt, hogy a hitelezőnek tényleg kik az örökösei — igazolni kell.

Akármilyen olcsó kölcsönt ad tehát valamely takarékpénztár a kisgazdának, drága az, — s bármily gyors eljárást helyez is kilátásba, lassu az, mert a telekkönyvi terhek törlése sokba kerül, költséget és időt tekintve egyaránt.

Ezeket a bajokat csakis a zálogjog hatályának korlátozásával lehet és kell segíteni s illetékes helyen ez irányban megkezdtek a szükséges előmunkálatokat.

Az igazsággal ellenkeznek, ha a zálogjog hatálya csak bizonyos számú évre volna kiterjeszthető, viszont égbekiáltó igazságtalanság, hogy az egyszer minden idő meghatározás nélkül megszerzett zálogjog miatt — megengedjük, az érdekelt adós tudatlansága vagy könnyelműsége folytán — szenvedjenek a későbbi birtokosok harmad- vagy negyediziglen is.

Az ország lakosságának zömét képezik a kisgazdák, akik kicsiny vagyonszájuk megtartásáért nehéz küzdelmet vívnak. Ennek a dolgos, szorgalmas, hazafias osztálynak sorsa nem lehet közömbös a józan gondolkodású hazafiak előtt. S nem is az. A kormányhatalom is mindig komolyabban foglalkozik a kisgazdák sorsával s azt hisszük, a gyökeres reformálás már csak rövid idő kérdése.

Torontáli K.

— **A vajtermelő falusi szövetkezetek.** Az országos tejjgazdasági felügyelőség most tette közzé a vajtermelésre berendezett falusi tejszövetkezetekről szóló jelentését. Ebből kitűnik, hogy a csaknem kizárólag kisgazdák-ból alakult tejszövetkezetek száma f. é. ápr. végéig összesen 116 volt. Alakulófélben van Dél-Magyarország egyes vármegyéiben 20—25, az erdélyrészi vármegyékben pedig mintegy 50, úgy, hogy az év végén a szövetkezetek száma meg fogja közelíteni a 200-at. A szövetkezetekben értékesítettek 1898. évben összesen 10,531,407 liter tejet 576,728 frt 13 kron, a folyó évben pedig, következtetve az első évharmad eredményéből, tekintettel a megalakult és még megalakítandó szövetkezetek üzemére, a feldolgozandó tej mennyiség a 20 millió liter. A jövedelem az egy millió forintot fogja meghaladni. Tehát egy millió forintot nyernek a kisgazdák oly gazdasági terményből, a melyből a szövetkezetek alakítása előtt, saját bevallásuk szerint, alig volt valami számbavehető

jövedelmük. Pedig a tejszövetkezetek ügyének mai állása, habár mezőgazdaságunkban már is számot tevő tényező, mégis csak a fejlődés kezdetén van, mert tekintettel az ország mintegy két milliónyi tehénállományára, e téren a termelés óriási mérveket ölthet. A termelés pedig nyugodtan fokozható, miután a tejtermékek az európai piacokon értékesíthetők. E tekintetben például szolgálhat a kis Dánia, a honnan évenként 100 millió korona (70 millió frt) és Svédország, a honnan évenként mintegy 50 millió frt áru vajat visznek ki, legnagyobb-részt Angliába. Nekünk is kötelességünk tehát mielőbb tért foglalni tejtermékeinkkel azon államok piacain, a melyek bevételre szorulnak, nehogy más államok megelőzzenek. E téren is Oroszország egyik tekintélyes versenytársunk, mert ott ujabban, különösen az új szibériai vasut megnyitásával, a földmívelési kormány nagymérvű tevékenységet indított meg a vajkivitel előmozdítása érdekében. Ezekből eléggé kitűnik, hogy a tejszövetkezetek, ha azok jó irányban fejlesztetnek, minő fontos szerepre vannak hivatva köz- és mezőgazdaságunkban. A kisgazdák a tejjgazdaság felkarolása révén nemcsak új jövedelmi forrásra tesznek szert, de azonkívül emelik a szarvasmarhaállományt számban és minőségben, minek pedig ismét a mezőgazdaság okoszerű üzemére van nagy befolyása, mert a talaj termőföldjének fokozását fogja a változatosabb termelés és trágyázás eredményezni, a mit kellőleg megvilágít a kimutatásban a szövetkezetek által közölt az a tény, hogy az illető községekben rövid idő alatt a tehénlétszám mintegy 5200 darabbal szaporodott.

— **A termésviszonyok Rumániában** az utolsó időben gyakrabban beállt eszések és az azóta állandóan kedvező időjárás következtében tetemesen javultak, úgy hogy immár a katasztófától tartó aggodalmak is oszlani kezdenek. Mindamellett a kormány folytatja erélyes intézkedéseit az esetleges takarmány- és gabonahiány elkerülésére. Ujabban ismét nagy szénabevásárlást eszközölt (mintegy 9000 kocsirakománnyal) Magyarországon, Erdélyben és Bukovinában.

— **Nemzetközi gyümölcsészeti congressus Párisban.** Az 1900. évi párisi világkiállítás alatt és pedig szeptember hó 13—14-én nemzetközi pomológiai és fatenyésztési congressus is fog tartatni. A congressust szervező bizottság elnöke Baltet Károly, a jeles francia pomologus leendő; alelnöke pedig Delaville és Nanot lesznek. A vezértitkár állásra Nombrot, a titkár pedig Dauthenay választották meg. A congressus a Palais des Congrès-ban fog

megtartatni és a részletes program most van kidolgozás alatt.

— **Az amerikai gyümölcs.** Az amerikai gyümölcsbevitel Németországba, mint értesülünk, előreláthatólag emelkedni fog. Ennek a feltevésnek a hamburgi főkonzulnak az a jelentése szolgál alapul, mely szerint a német vámterületen immár nem ellenőrzik az amerikai gyümölcsöt a tetümentesség szempontjából. Ugy látszik tehát, nem félnek többé a kaliforniai gyümölcsipaizstetű behurcolásának veszélyétől. Gyümölcskivitelünk Németországba már a múlt évben is rendkívül csappant; most a felszabadult amerikai kivitellel szemben gyümölcskereskedelmünknek minden mozgékonyágát ki kell fejtenie, hogy a német piacot teljesen el ne veszítsük.

— **California,** melyet ad normam „Itália Európa virágos kertje”, Amerika virágos kertjének neveznek, úgy néz ki, mint egy rengeteg nagy gyümölcsös kert. A talaj mindenütt tiszta a burjántól s fűtől. Eső csak télen esik. A művelés előtti időben egész közép és déli Kalifornia pusztá volt. Az egész talajt igyekeztek lazává tenni és ez által gyommentessé, hogy a harmat s más nedvesség és a levegő jobban behatolhasson s olcsó öntözési rendszereket eszeltek ki. Az eredmény azok a gyönyörű gyümölcsös és szőlőskertek óriás nagy gyümölcsökkel s a kitűnő vetemény.

1899 aug 17.

Időjárás. A légnyomás eloszlása egyenletesebb lett; Skandinávia fölött nagy kiterjedésű légnyomási depresszió van, míg a maximum nyugaton foglal helyet.

Az idő európaszerte tulnyomóan borult és helyenkint esős; a hőmérséklet Közép- és Nyugat-Európában elég magas, míg keleten alacsony.

Házánknak főleg nyugoti felében kisebb esők voltak, Zágráb tegnapi zivatart jelent; a hőmérséklet délnyugot felől emelkedett, míg keleten aránylag alacsony.

Éjszaki: Nyugoti légáramlással kissé hűvösebb idő várható, helyenkint némi esővel.

Hőmérséklet. Budapest 20,8, Ó-Gyalla 17,8, Szeged 22,3, Kolozsvár 14,0, Zágráb 19,1, Berlin 18,0, Bécs 20,0, Páris 19,0, Róma 20,7, Szent-Pétervár 13,6, Konstantinápoly 22,9.

Budapesti gabonatözsde.

I. Készárúüzlet.

1899. augusztus 17.

Buza 76 kilós	frt 8 25—8 90
rozs új elsőrendű	” 6 60—6 70
” ” másodrendű	” 6 50—6 60
árpa ” takarmány	” 5 80—5 90
” ” égetni való	” 5 40—5 60
” ” sörfőzésre való	” 7 ——7 25
zab ”	” 5 80—6 —
tengeri ó-bánsági	” 4 60—4 85
” másnemű	” 0 ——0 —
repcze új káposzta	” 11 70—12 20
Köles új	” 4 15—4 45

II. Határidő-üzlet.

1899. aug. 17.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

4 órai zárlatkor:

Buza októberre	8.48, 8.45, 8.46.
1900 ápr.-ra	8.76, 8.72, 8.74.
Rozs októberre	6.70, 6.72.
Zab októberre	5.27, 5.25.
Tengeri szept.-re	4.74, 4.75.
” májusra	4.79, 4.81, 4.80.
Repcze augusztusra	12.05.

Budapesti értéktözsde.

1899. aug. 17-én.

4 órai zárlatkor maradt:

Oszták hitelrészvény	389.30
Magyar hitelrészvény	397.25
Leszámitoló bank	259.50

Kolozsvári piac.

1899. augusztus 17.

A csütörtöki (augusztus 17-iki) **hetvivásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

Buza (métermázsánként)	frt 8 ——8 50
Rozs	frt 5 50—0 —
Zab	frt 4 80—5 —
Árpa	frt 4 50—5 —
Tengeri	frt 4 50—4 80
Marhahús I. oszt.	52 kr.
II.	48 kr.
Csirke nagyság szerint	45—65—90 kr.
tojás 5 drb.	10 kr.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Báró MANNSBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

A kiadóhivatal vezetője:

MARSELEK FERENCZ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

**MALOM-
BERENDEZÉSEKET,**

valamint
egyes malomgépeket, vizeskerekeket, turbinákat,
közlőműveket stb. gyárt és szállít

WÖRNER J. ÉS TÁRSA
malomépitészeti gépgyára és vasöntődéje

(102.)
Budapesten,
Külső Váci-út 54. szám.

Alapított 1869 ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.
RAKTÁRAK:
KOLOZSVÁRT,
Unió-utca 5.
MAROS VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utca 2.

Mestitz Mihály és fiai
Első maros-vásárhelyi bútór- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállító.

Nagy raktár *saját készítményű* fa- és kárpitos *butorokból*, függöny és szőnyegekkel.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitűnő minőségű *száraz amerikai parkettek* jutányos árban.

(138.)

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR közreműködésével szerkeszti

(156.)

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal, 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet Nemzetünk művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műrekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenköt kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenköt hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben
famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.
Egy-egy kötet ára rendkívül diszes félbörkötésben, bőrháttal és vászontáblával
8 frt.

minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is
240 füzetben.
Több füzet semmikép sem lesz.
Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.
Egy-egy füzet ára
30 kr.

A füzetes kiadásban diszes bekötési táblák szállíttatnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető

- Füzetes kiadásban hetenkinti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvárusnál.
- Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával
 - kötetenként utánvét-vel bérmentve,
 - havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy alólikt kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust
vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Kinek otthon raktárhelyisége nincsen küldje:

TENGERIJÉT

a kolozsvári takarékpénztár és hitelbank

Áruraktárába

hol-raktározás, biztosítás, kezelés és fekbér mindössze belekerül:
méter mázsánként

1/4 évi raktározásnál 20 krajczárba	
1/2 évi » 30 »	(2)
1 évi » 50 »	

Előleg is kaphat az illető és pedig: jelenleg 3 frt 50 krt minden mázsá után, fuvar és költségek levonásával, 7% kamat mellett.

Zsákok 1 kr. heti díj mellett adatnak kölcsön.

Bővebb fölvilágosítást az Áruraktár kezelősege (Vasuti állomás mellett) készséggel nyújt.

A „Kolozsvári Népbank, mint Szövetkezet“

második üzetévébe lépett.

Szervezési céljának kitartó munkálásával, hűzágpótló voltát, már az első év alatt, beigazolta.

Az apróbb hitel kielégítése, a fillérenkénti tőkegyűjtés elősegítése és a tagok takarékbetétjeinek kedvező gyümölcsösztetése fogják ezentúl is kizárólagos céljait képezni.

A kezelési költségek rendkívüli csekélysége folytán, az intézet abban a helyzetben van, hogy a betéteket 5 1/2%-kal gyümölcsösztetheti.

Üzletrész-jegyzések eszközölhetők mindennap d. e 10—1 óráig, a hivatalos helyiségben: **Külmagyar-utca I. szám alatt a theologiai épületben.**

Egy üzletrész ára 30 frt, mely összeg heti 20 kros részletekben törleszthető.

Eddig jegyzett üzletrészek összege:
30,000 frt. (60.)

„Erdélyi Gazdasági Egylet“ könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek jegyzéke és ára:

1. Réti János, „A trágyáról, a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók III-ik kiadás 30 kr. 2. Gáspár József, „A kaszálók és legelők ápolása.“ III-ik kiadás 25 kr. 3. Virág Elek, „A sertéshizlalásról.“ III-ik kiadás 25 kr. 4. Jormay Béla, „A borjúk fölneveléséről“ III-ik kiadás 25 kr. 5. Herényi Gothárd Sándor, „A takarmányrépa.“ III kiadás 25 kr. 6. Hauer Géza, „Afejőstehénről.“ III. kiadás 30 kr. 7. Hensch Árpád, „A szántás-vetésről.“ III kiadás 25 kr. 8. Jakab László, „Útmutató a ragadós állati betegségek elleni védekezésben“ III. kiadás 25 kr. 9. Domokos Kálmán, „Az építkező gazda.“ III. kiadás 50 kr. 10. Ruisz Gyula, „A kukorica műveléséről“ III. kiadás 25 kr. 11. Dr. Szaniszló Albert, „A gazdát érdeklő káros és hasznos állatokról“ III. kiadás 25 kr. 12. Ritter Gusztáv, „A házi kert.“ III. kiadás 40 kr. 13. Gáspár József, „Baromfi-

tenyésztés.“ III. kiadás 35 kr. 14. Cserhádi Sándor, „A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése“ III. kiadás 25 kr. 15. Csájlík István, „Csikónevelés.“ III. kiadás 25 kr. 16. K. Vörös Sándor, „A dohánytermesztésről.“ 35 kr. 17. Ásványi Lajos, „A vörös lóher termesztéséről.“ 35 kr. 18. Ritter Gusztáv, „Gyümölcsértékesítés.“ II. kiadás 35 kr. 19. Herényi Gothárd Sándor, „A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazalra“ II. kiadás 25 kr. 20. K. Vörös Sándor, „A gazdaságok berendezéséről.“ II kiadás 45 kr. 21. Marc Ferencz, „A kosárfűz termelése“ 25 kr. 22. Kovácsy Béla, „Házi állataink takarmányozása“ 50 kr. 23. Grasseli Miklós, „A len- és kender termeléséről és áztatásáról“ 24. kr. 24. Lhuillier István, „Konyhakerti magvak termelése“ 50 kr. 25. Réti János, „A komlótermeléséről“ 25 kr. 26. Gáspár József, „A méhtenyésztésről“ 30 kr. 27. Páter Béla, „A gabonafélék, a bugonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei“ 50 kr. 28. Nemes

István, „Talajjavítás lecsapolással“ 50 kr. 29. Réti János, „A legjobb takarmányfűvekről“ 25 kr. 30. Nemes István, „Az öntözés“ 50 kr. 31. Jakab László, „Hasznos tudnivalók az állati szültszet köréből“ 50 kr. 32. Szűts Mihály, „A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése“ 50 kr. 33. K. Vörös Sándor, „Gazda számvitele“ 40 kr. 34. Páter Béla, „A vetőmag eltartásáról és a magtárban kárt tevő állatokról“ 25 kr. 36. Monostori Károly, „Házi állataink egészségének tentartásáról“, 25. kr.

Mind a harminczhat füzet ára együtt megrendelve csak 7 frt 20 kr. Ha egy címre egyszerre 500 füzet rendeltek, tetszés szerint válogatva egy vagy több füzetet a jegyzékben felvett 36 füzet közül, egy füzetet egyre-másra 20 krajczárral fogunk számítani Megrendelés és pénz „ az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára Kolozsvár“ cím alatt küldendő A pénz beküldésével megrendeltek bérmentve tétnek postára. (51.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf

Alelnök: CSAVOSSY BÉLA

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEVFFY ARISTID PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának; az épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagadják, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

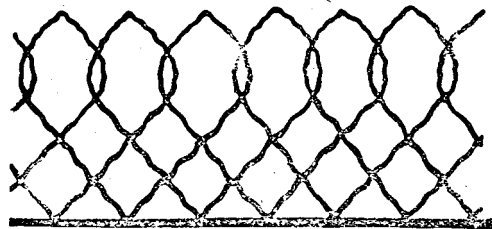
Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körút 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, athányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher rosták Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, acél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ügybetétek (mátráz), sodrony-lábtörőlk. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121. 4—26.)

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSON
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

Köszönetnyilvánítás!

Ó fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ó császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpallal bélelt cipőkkel. Ó fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-czipót, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-czipók ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzipók.

Zágráb, 1899. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor úr!

Az asbestbetétű cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhan járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tisztelő hive

VEKERLE SÁNDOR.

Óvakodjunk a hamisításoktól,

Ovjuk lábainkat az izzadástól, melegtől

és meghűléstől.

Nines többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés,

sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipóját dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr. gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek s a m. kir. honvédségnek eddig 22 500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladónak megfelelő árengedmény.

Kapható kizárólag az

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR

BETÉTI TÁRSASÁGNÁL,

Budapest, VI. Szív-utca 18. szám.

(167.)

Szarvasmarha eladás.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok pinzgai tehenészetéből kisorolt:

15 darab pinzgai tehen és

1 darab pinzgai üsző,

valamint a ménésbirtok bivaly tenyészetéből:

16 drb 3—4 éves számfeletti

bivaly üsző

folyó évi augusztus hó 25-én délelőtt 10 órakor

Fogarason a ménésbirtok belső majorjában szobeli árverés útján elfognak adatni.

Árverési feltételek és az eladásra kerülő állatok leírása venni szándékozókknak a ménésbirtok igazgatósága által díjmentesen megküldetnek.

Fogarasi, 1899. augusztus hó 9-én.

(202).

Fogarasi m. kir. állami ménésbirtok
Igazgatósága.

STOLCZ WINCZE

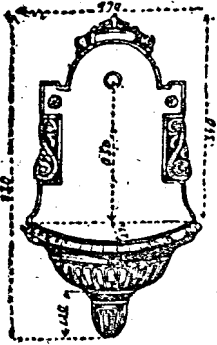
Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítására pontosan eszközöltetik. (127.)

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.
PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább fel-
sorolt munkákat jóállás mel-
lett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre eresz csatornákat és egyéb díszitményeket horgony vagy bármilyen fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindenféle konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összekötésére, teljes magánfürdőt, szivattyúkat, fecskendőket, szökőkútakat, stb. csatornázások vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivitelben, vizelőket, mosdókat és kiöntők szerelését. (148.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

Papp László

kávé-, fűszer-, bor- és csemege kereskedő
Kolozsvárt, Theologia épület.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek raktárán levő kitűnő minőségű és ízű kávéit.

ÁRJEGYZÉK.

	frt kr.
1 kg. Sántos válogatott	1.14
1 " Jamaikai jóízű erőteljes	1.80
1 " Guatemala fin., igen ajánlható	1.48
1 " Portorico közép szemű finom	1.62
1 " Portorico legfinom. erős, nagyszemű	1.82
1 " Ceylon finom	1.70
1 " Ceylon nagyszemű, igen finom	1.92
1 " Cuba nagyszemű legfinomabb	2.02
1 " Arany java, zamatos	1.90
1 " Mocca arabiai	1.92
1 " Gyöngy zamatos, fin. minőség	1.80
1 " Gyöngy nagyszemű, kiváló minőség	2.10

Vidéki megrendelésnél bérmentve kilonként 6 krral drágább.

Megrendelések postán utánvétellel 5 kilés Zsákokskákban több fajta kávéból is összeállítva küldetnek.

Kitűnő minőségű kávéimmal a versenyt bármely fiúmei, trieszti és hamburgi cégekkel kiállok. (193.)

Hangszergyár!

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, ezimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz

huokat

BRAUN MIHÁLY

KOLOZSVÁR

Wessélényi Miklós-u. 18.

Mindennemű javítások

pontosan és olcsón eszközöltetnek Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek.

Árjegyzék

kívánatra ingyen és bérmentve. (117.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Belkőzép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszámlálás! (163.)

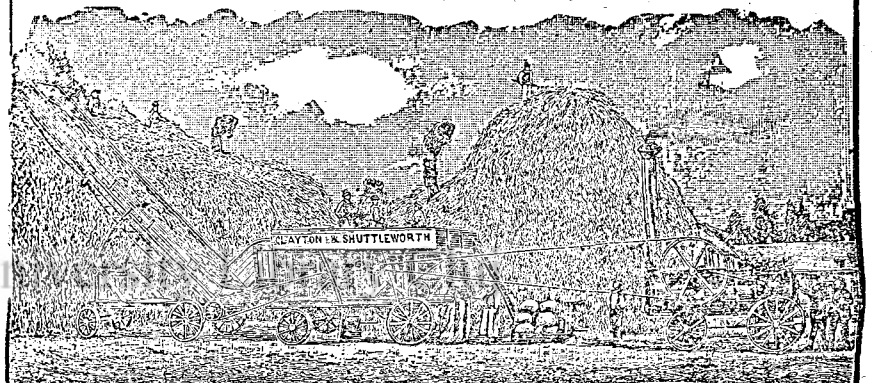
FALB

sok esős és zivataros időt jósol julius és augusztus hónapokra; ajánlatos tehát, hogy a gazdák lássák el magukat idejekorán vízhatlan takaróponyvákkal, melyek elismert legjobb minőségben a legolcsóbb gyári áron kaphatók Fischer J., ponyva- és zsákgyárában, Budapest, Nagykorona-utca 18. Alapított 1882. Mindek kívánatra ingyen és bérmentve. (195.)

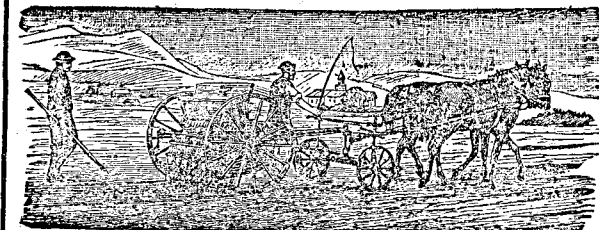
Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szálmakazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

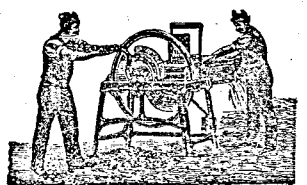
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szeccskavágók, répavágók, kukoriceza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ékek.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

33. III.

SZIVATTYUK

mindennemű házi és nyilvános célokra, a mezőgazdaság-, építkezés és iparnál

A BOWER BARFF-féle

szabadalmazott inoxydálási módszer szerint

= inoxydált szivattyuk =

(87.) rozsdá ellen védve.

MÉRLEGEK

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek, fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra

EMBERMÉRLEGEK, MÉRLEGEK

házi használatra

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság.

I. Schwarzenberg-gasse 6.

L. Wallfischgasse 14.

W. GARVENS, Wien,

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

MÁJER MIHÁLY épület és műbádogos

Kolozsvárt, Belkőzép-u. 53.

Elvállal mindennemű épület bádogos munkát, fedél festést és javítást. Ajánlja raktárán dúsan felszerelt konyha és kertészeti berendezéseket. Elvállal mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Pontos és szolid munka (162.)

Májér Mihály.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8-10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaal és Molnár.

BOSKOVICS JÓZSEF áruháza „A kakashoz” Kolozsvárt (belközép-utca és fapiaczsori sarokház.)

Van szerencsém ezennel a t. vevő közönség becses tudomására hozni, hogy az 1883. év április hó elsején, tehát *tizenhat év előtt alapított* üzletemet 1899. április hó elsején áthelyeztem a *belközép-utca és fapiaczsor sarkán levő saját házamba*. Az e házban ezelőtt tks. Veisz József ur által hosszú éveken át birt. üzlethelyiséget kibővítettem és korszerűen új berendezéssel elláttam.

ÁRUCZIKKEIM A KÖVETKEZŐK:

Fűszer: u. m. cukor, kávék, rizs és egyéb gyarmat áruk.

Liszt: hengermalmi liszt, korpá és derceze.

Italok: Bor, édesített italok, Rum és Cognac, valamint finomított és de-naturált szesz.

Olajok: bel- és külföldi petroleum, olajok és firnisz.

Gazdasági-, kerti- és virágmagvak. E cikket most vezettem be és így a magvak jóságáért szavatolhatok.

Házam fapiaczsori részén el van helyezve: Könyv- és gyorsajtó nyomdám, hol szakképzett vezetés alatt mindenféle nyomdai munkák a legolcsóbban és leggyorsabban díszes kivitelben készíttetnek; és a vezetésem alatt levő **magyar királyi só nagy áruháza.**

Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan kiszolgáltatnak.

Kész szolgálja **Boskovics József**

Kolozsvárt, belközép-utca és fapiaczsor sarokház.

A közelvidéki uraságoknak, *kik szekérrel jönnek be Kolozsvárra*, ajánlom a házamban levő vendéglő igénybevételét; lovaik és szekereik számára 2 nagy istálló és fedett szin áll rendelkezésükre.

GAZDASÁGI IRODA KOLOZSVÁRT

Jókai-utca 4. — Telefon 176.

(186)

Megbízásból közvetít:

Birtokvétel és eladást.

Birtok bérletet.

Gazdasági termények értékesítését.

Gazdasági haszon állatok értékesítését.

Gazdasági gépek beszerzését és értékesítését

Gazdasági nyerstermények értékesítését.

Biztosítások eszközését.

Jelzálog kölcsön eszközését.

Gazdasági üzemtervek elkészítését és elszámolások felülvizsgálatát, melyeknek gyors, pontos és méltányos kiviteléért szavatolunk.

Clichéket

árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek.

(4.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege utján Kolozsvártt (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyereséymkötvények.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)